

ชื่อวิทยานิพนธ์ วิทยานการที่มาของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ผู้วิจัย นายไวยุทธ์ อมรเวช รหัสนักศึกษา 2488002847 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน (2) รองศาสตราจารย์ฐปนรุต พรหมอินทร์

ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิทยานการ ที่มา ข้อดีและข้อจำกัดของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมีอยู่ 4 รูปแบบหลัก คือ (1) การเลือกตั้งโดยทางอ้อม (2) การแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ (3) การเลือกตั้งโดยตรง (4) การเลือกตั้งโดยตรงและการสรรหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน และสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน 5 คน รวม 7 คน และการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) สมาชิกวุฒิสภา (พวุฒิสภา) ที่มาจากการเลือกตั้งโดยทางอ้อม มีวิวัฒนาการที่มาจากการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2475 มาเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2489 เพื่อให้เป็นรูปแบบสภาคู่ ข้อดีคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่มาเป็นตัวแทนของประชาชนเป็นผู้เลือก ข้อจำกัด กิ่งหนึ่งของ ส.ส. ที่เลือกเป็นฝ่ายที่มีอำนาจทางการเมืองเดิมเสนอแต่งตั้งไว้ (2) สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่มาจากการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ มีวิวัฒนาการและที่มา แบ่งออกได้ คือ 2.1) คณะรัฐประหาร ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2490 กำหนดให้รัฐสภาเป็นแบบสภาคู่ ส.ว. มีที่มาจากพระมหากษัตริย์ทรงเลือกตั้ง 2.2) การใช้รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2490 มาเป็นรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2492 ส.ว. มีที่มาจากพระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้ง และ 2.3) จากการทำรัฐประหาร พ.ศ. 2502 ต่อมาจึงได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2511 ขึ้นแทน 2.4) จากการเดินขบวนของประชาชน เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และประกาศใช้รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2517 2.5) จากการทำรัฐประหาร พ.ศ. 2520 ต่อมาจึงได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2521 2.6) จากการทำรัฐประหาร พ.ศ. 2534 ต่อมาจึงได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2534 ดังกล่าว ส.ว. มีที่มาจากพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ส่วนธรรมเนียมการปฏิบัติเพื่อให้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งบุคคลเป็น ส.ว. คือการเสนอรายชื่อจากฝ่ายรัฐบาล โดยมีนัยเกี่ยวกับการวางฐานอำนาจทางการเมือง ข้อดี สามารถเลือกแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในกิจการต่าง ๆ ได้ ข้อจำกัด อาจจะได้บุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจในฝ่ายรัฐบาล (3) ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง มีวิวัฒนาการที่มาจากการตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (ส.ส.ร.) ยกร่างและประกาศใช้รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 เพื่อให้ ส.ว. เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยอย่างแท้จริง ข้อดี มีความชอบธรรมสูงในการเป็นตัวแทนของประชาชน ข้อจำกัด บางส่วนอาจได้บุคคลที่เป็นฝักฝ่ายทางการเมือง (4) ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงและการสรรหา มีวิวัฒนาการที่มาจากการทำรัฐประหาร พ.ศ. 2549 และการตั้ง ส.ส.ร. ยกร่างและประกาศใช้รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 เพื่อให้ ส.ว. มีที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงและมีที่มาจากคณะกรรมการสรรหา ข้อดี ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนนั้น มีความชอบธรรมสูงในทางการเมือง ส่วน ส.ว. ที่มาจากการสรรหา นั้น มีที่มาจากสาขาอาชีพของประชาชน ข้อจำกัด ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงนั้น บางส่วนอาจมีฝักฝ่ายทางการเมือง ส่วน ส.ว. ที่มาจากการสรรหา นั้น มีที่มาจาก การคัดเลือกของคณะกรรมการสรรหาที่ไม่ได้เป็นตัวแทนของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย

คำสำคัญ วิทยานการ ที่มา สมาชิกวุฒิสภา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย